

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

De mulieribus que multorum sunt causa peccatorum. Sermo. viij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

notia scholastica. Scorsum viros scorsum mulieres noiauit dñs: cū de ingres-
su loqueret: ac si diceret: Tpe afflictio-
nis: cessandū est ab amplexibus mulie-
rū. In exitu hō dixit deus. Egredere de
arca tuā & vxor tua. Lōiuncti iubent exi-
re: q̄ dñs iuncti intrauerāt. Ac si diceret eis
Nūc redit tps amplexādī: vt multipli-
cemini sup terrā. Ador em̄ subiūrit. Ere-
scite & multiplicamini. Dicit Rabbi Sa-
lomon: q̄ in arca nō fuit p̄cubitus ho-
minū: nec auū: nec bestiarū p̄pter vni-
uersalē mūdi tribulationē. In articulo
itaq̄ diei illius intravit Noe in arcam
iuxta p̄ceptū dñi cum oībus animalibus &
volucibus deputatis. Que hinc magis
strū in historia scholastica nutu diuino
& angeloz ministerio adducta fuerunt
Refert Nico. de ly. q̄ articulus impor-
tat rē distinctā & manifestā. Deus nāq̄
ingredi fecit Noe de die clara & manife-
sta: ad ostendendū q̄ poterat eū tueri a
malis hōibus illius tps q̄ comminati
fuerūt eū occidere. Q̄d fuit videre & q̄
tremēdū spectaculū illud: qm̄ subito ne-
bulosus aer fuit effectus: vētiq̄ stride-
re ceperūt. Tonabat ether: tonitrus au-
dientes terrebant: & cataracte celi. Inu-
bes apte sunt. Scdm Nico. de ly. loqui-
tur scriptura metaphonice: nec dicit de
celo stellato sed aereo: vbi generant nu-
bes & pluuie. Q̄ quātus oīm luc̄ mox
insonuit. Quor lamēta: dū breui spacio
excescētēs aque rapere ceperunt corpo-
ra mergēdoz. Aīdebat p̄r submergi fi-
lium. Aīdebat frater fratrē: & ipse necā-
dus clamabat ad sidera. Veu heu peri-
mus in aq̄s. Filius patrē aut matrē for-
te p̄cabat. Aīdiua me natū tuū pereun-
tes. At ille respōdere poterat. O me mi-
serū & ego tecū pereō. Vir puto p̄trāst
dies q̄ maior pars defecit in aq̄s dilu-
uū. Et si q̄ forsan in mōtibus erāt suffo-
cati sunt tandē & ipsi: qm̄ pluit quadra-
ginta diebus & quadraginta noctibus:
& aq̄ multiplicata superauerunt oīa ca-
cumina montiū. Expergiscimini ergo o
p̄ccōres polluti: o carnales & lasciuī: o

sacrilegi & incestuosi: o libidinib⁹ spur-
cissimis sedati: & timete regē regū deuz
nostrū. Deponite veterē vitam: abijcite
voluptates: corrigite malos mores: vt
sic ipse misericors p̄r liberet nos ab oī
malo in p̄senti: & in futuro largiat glo-
riam sempiternā. Amen.
De mulieribus que occasio sunt mul-
torum peccatorum p̄pter que indignat
deus.
Sermo. viij.

Multeriose muli-

erū p̄ditiones noxias in-
grādia p̄cā sepe numero
lappi hōies deū irritant:
vt sue iusticie in illos fu-
rorem effundat. Et q̄uis ita forte facile
deprehēdi possit ex relatis in duob⁹ p̄ce-
dētibus sermonibus: verūtñ videmus
quotidie p̄rias flagellari. Qd̄ p̄bi & sc̄ti
viri arbitrant fieri: q̄ indignat deus p̄-
pter inordinatos excessus ornatus mu-
lierū: & p̄pā: immo inhonestatem vesti-
mētōz. Adeo vtiq̄ inualuit iā vbiq̄ p̄-
niciosa & detestabilis cōsuetudo huius
dissolutionis q̄ nulla forti persuasione
p̄dicatoz p̄t aboleri. Ex hoc multipli-
cate sunt vsure: rapine: fraudulentie: &
iniquissime extorsiones. Quinimmo cū
iuuēcule multe nuptui tradi nō possint
& alijs facultates non suppetant a suis
vanitatibus satifaciendus: nouit deus
quid inde sequat. Ob id ergo istatui in
p̄senti nostro sermone de mulierib⁹ ver-
ba facere. De quibus dicturi trīs myste-
ria declarabimus.

Prīmū de p̄ductionis.

Scdm cōmēdationis.

Tertiū rephēsonis.

Deus bñdictus p̄duxit mulieres
ad p̄fectionē vniuersi. Cap. s.

La obiurganda puto vitia
mulierum: vt serus ipse non
contēnatur: neq̄ ille q̄ virtu-
tibus florēt occasio: sumāt
desperādi. Heccirco in hoc mysterio p̄mo
mulierū p̄ductionē inuestigabimus sub
quattuor dubijs.

De mulieribus

De timore iudiciorum.

Primum vtrum mulier pducatur debuit cum alijs creaturis.

Secundum vtrum mulier fuerit immediate reformata a deo.

Tertium vtrum mulier fieri debuit ex viro.

Quartum vtrum mulier pducta sit ad imaginem dei.

¶ Primum dubium inuestigandum est: vtrum mulier pducatur debuit cum alijs creaturis. Et arguit quodammodo quod non. Primum quod dicit philosophus in libro de generatione animalium: quod scia est mas occasionatus. Sed nihil occasionatum et deficiens debuit esse in rerum productione: ergo mulier non debuit pducatur. Secundo occasiones peccatorum sunt amputandae: sed deus presciuit quod mulier futura esset vir in occasione peccati: ergo non debuit mulierem producere. Refert Zaccaria libro ii. quod Plato de quattuor agebat deo gratias. Primum quod homo natus esset non animal brutum. Secundo quod grecus potius quam barbarus. Tertio quod athenis et tunc Socratis. Quarto quod mas potius quam femina. Respondet his Thomas prima parte. quod xxi. ar. s. quod necessarium fuit feminas fieri sicut scriptura dicit Genesim ii. in adiutorium viri: non quod in adiutorium alius cuius alterius operis: ut quodam dixerunt: cuius ad quodlibet aliud opus convenientius iuvuari possit vir per alium virum quam per mulierem: sed in adiutorium generationis. Ad illud vero quod primo obiectum est dicit Thomas ii. q. ii. ad. iii. ar. et in. iij. di. xliij. q. s. arti. iij. quod quibus mulier generat propter intentionem nature particularis: est tamen de intentione nature vltis quod vtrumque sexum requirit ad perfectam humane speciei generationem. Dicit ergo mulier aliquid deficiens et occasionatum: quod virtus activa quae est in semine maris intendit producere simile sibi: perfectum sicut masculinum sexum. Sed quod femina generat hoc est propter virtutis activae debilitatem: vel propter aliquam materiam in dispositionem: vel etiam propter aliquam transmutationem ab extrinseco: puta a ventis australibus quae sunt humidi: ut dicit Aristoteles li. de animalibus. Ad secundum vero quod adductum est dicit Thomas quod si omnia ex quibus homo

sumpsit occasionem peccandi deus subtrahisset a mundo: remansisset uniuersum in perfectum. Nec debuit eum bonus tolli vitare particulariter malum: propter quod deus nouit ordinare malum de in bonum. ¶ Secundum dubium erat vtrum mulier fuerit immediate formata a deo? Respondet ad hoc Thomas v. ar. iij. quod solus deus est nature institutor: propter naturam ordinem res in esse producere. Et ideo solus deus potuit vel virum de limo terre: vel mulierem de costa viri formare. Unde Augustinus super Genesim ad Iram. Formare vel edificare costam ut mulier esset: non potuit nisi deus: a quo uniuersa natura subsistit. Et iterum ibi. Quod ministerium angelorum creauerunt deo in formatione mulieris noscimus. Tertium tamen est quod sicut corpus viri de limo non fuit formatum per angelum: nec corpus mulieris de costa viri. et tunc ibidem Augustinus. Non habuit prima rerum conditio ut femina omnino sic fieret: sed tamen habuit: ut sic fieri posset. Et ideo similia rationes pertinet corpus mulieris in primis operibus: non sicut potentiam actiuam sed sicut potentiam passiuam tamen in ordine ad potentiam actiuam creatoris. ¶ Quartum dubium fuit vtrum mulier debuit fieri ex viro et posset quis arguere quod non: quod femina condita est hominibus et alijs animalibus: sed in alijs animalibus femina non sunt facere et maribus: ergo nec in hominibus fieri debuit. Secundo arguit: quod eorum quae sunt eiusdem speciei est eadem materia: sicut mas et femina sunt eiusdem speciei: ergo femina fieri debuit ex limo terre sicut et vir. Tertio mulier facta est in adiutorium generationis: sed in materia propinquitas reddit ad hoc plures inaptas. Unde plures propinquas a matrimonio excludunt: ut patet Leviticum xvij. ergo mulier non debuit fieri ex viro. Respondet his oibus Thomas vbi supra. ar. ij. quod mulier ex viro formari debuit propter tria. Primum quod dem ut in hoc quedam dignitas primo homini seruaret: ut sicut rei similitudinem esse ipse principium totius sue speciei: sicut deus est principium totius uniuersi. Unde Paulus dixit Actus xvij. quod deus fecit ex terra

112 9. p. laro

omne genus hoim. Scdo mulier facta est ex viro: vt vir magis mulierē diligeret: et inseparabilis inhereret dū cognosceret eā ex se esse pductā. Unde dicit Beñ. ij. Ex viro sumpta est: q̄obrem relinquet hō patrē suū et matrē: et adheret viro sui. Et hoc maxime necessariū fuit in specie humana: in qua mas et femina cōmanēt p totā vitā: qd nō ptingit in alijs animalibus. Tertio mulier facta est ex viro: q̄ vt pbs dicit. viij. Et h. mas et femina cōiungunt in hoibus nō solum ppter necessitatē generationis: vt in alijs animalibus: sed etiā ppter domesticā vitā: in qua sunt aliqua opera viri et femine: et in qua vir est caput mulieris. Tūc ueniēt ex viro formata est mulier: sicut ex suo principio. Quarta rō addi pōt sacramentalis. Figuraf em̄ p hoc q̄ ecclesia a xpo sumit principiu. Unde ap̄la dicit ad Ephē. v. Sacramētus hoc magnū est: ego autē dico i xpo et in ecclesia. Et p hoc p̄ r̄sio ad p̄mū. Ad sc̄m dicit Tho. q̄ materia est ex qua aliquid fit: natura autē creata h̄ de determinatum principium: cum sit determinata ad vnum: habet etiā determinatum processum. Unde ex determinata materia pducit aliquid in determinata specie. Sed virtus diuina cum sit infinita: pōt idem fm̄ speciem ex quas cūq; materia facere: sicut virum ex limo et mulierem ex viro. Ad tertium dicit Tho. q̄ ex naturali generatione cōtrahitur quedā p̄p̄nitas que matrimonio impedit. Sed mulier nō est pducta a viro per naturā generationis: sed sola virtute diuina. Unde Eua nō dicitur illa adē: et p̄terea rō nō cōcludit. Ut igitur scribit Beñ. ij. postq̄ Adā in paradisu intro duxerat deus misit soporem in eum. Aug. ix. super Beñ. ad litteram dicit: q̄ sopor ille fuit raptus et ex raptu: q̄ tunc vidit deū per essentiam: et interfuit curie angeloz. Hoc vtiq; opinando dicit non asserendo de visione essentie diuine. Cūq; obdormiisset: ruit vna de costis eius absq; lesione et do-

lore: vt dicit Tho. vbi. s. ar. iij. ad. ij. ar. Scdm̄ hō Landul. di. xvij. ij. q. ij. cōclusionē. iij. Costa detracta fuit ministerio angeloz: nō tñ eoz ministerio fuit i mulierē formata. Dicit etias Landulphus vbi. s. cōclu. ij. q̄ formatio de costa nō fuit p̄p̄ie generatio: sicut aliqui dicūt: q̄ deus de aere circūstāte: vel terra: corrupta eoz forma deus suppleuit materiam illius coste: q̄ vt dicit magister in textu magis debet dici mulier facta de illa materia: que fuit maior q̄ de illa costa. Nec potest dici proprie creatio. Tūc quia creatio humane nature precesserat in homine. Tūc: quia fuit facta de aliqua p̄ciacenti materia: scilicet de costa. Fuit ergo multiplicatio sicut magister dicit in littera: quomodo de quinque panibus multiplicatis dominus satiavit quinque milia hominum. Contrariū tamen tenet Tho. vbi. s. ad. s. ar. i. quē asserit: q̄ corpus mulieris fuit formatum de costa: per additionem materie: vel per creationes. Sed quid fecit ipse nouit. Quare hō de costa non de alia parte fuit mulier formata dicit Tho. vbi. s. et glo. xxij. q. v. in. c. mulierem. Non de pede formata est mulier: ne omnino videretur famula. Non de capite: ne omnino videretur domina: sed de costa vt videretur collateralis. Quare etiam dubium fuit: vtrum mulier fuit pducta ad imaginem dei. Nam. s. Corin. xj. dicitur: Vir est imago dei: mulier autem est imago viri. Propter que verba dicitur. xxij. q. v. c. Dec imago dei. q̄ mulier non est ad imaginem dei. Respondet Bonauentura in. ij. di. xvj. articulo. ij. q. ij. et Thomas. s. parte. q. xcij. ar. iij. q̄ cum homo fm̄ intellectualē naturam ad imaginem dei esse dicatur: fm̄ hoc est maxime ad imaginem dei: q̄ intellectualis natura deus maxime imitari pōt. Imitatur autē itellectualis natura maxime deū: quātū ad hoc q̄ deus seipsum itelligit et amat. Tūc imago dei tripliciter pōt in hoie p̄siderari. Vno q̄dem mō fm̄ q̄ habet hō aptitudinē

*scdm̄ de vna rō
ex aduocato fuit*

*by e margo
dei et vna rō*

*scdm̄ de hō et ad
q̄ sopor ip̄i fuit raptus*

De timore iudiciorum.

naturale ad intelligendū et amandum deū. Et hec aptitudo consistit in ipsa natura mentis: que est cōis omnib⁹ hominib⁹. Alio modo h̄m q̄ actu vel habitu deū cognoscit et amat: s; tñ imperfecte. Et hec est imago per conformitatē gratie. Tertio modo h̄m q̄ hō actu deū cognoscit et amat perfecte. Et sic attendit imago h̄m similitudinē glorie. Tñ sup illud ps. iij. Signatum est sup nos lumen vult⁹ tui dñe. glo. distinguit triplicem imaginē. s. creatōis: recreatōis: et similitudinis. Pr̄ia imago iuenit in oib⁹ hominib⁹. Secūda in iustis tñ. Tertia hō solū in beatis. Tam ergo in viro q̄ in muliere inuenitur dei imago: quātū ad illud in quo principaliter rō imaginis consistit: scilz quātū ad intellectuale naturā. Tñ Beñ. s. cū dixisset scriptura. Creauit de⁹ hoīes ad imaginē et similitudinē suam: ad imaginem dei creauit illā. subdidit. Masculū et feminā creauit eos. Et dicit principalr eos: vt etiā intelligatur mulier ad imaginē dei creata. Sed quātū ad aliquid secundariā imago dei inuenitur in viro: h̄m quod principū mulieris et finis: sicut de⁹ est principium et finis totius creature. Tñ cum ap̄ls dixisset q̄ vir imago et gloria dei est: mulier autē gloria viri est: ostendit quare hoc dixit subdēs: Non enim vir est ex muliere: sed mulier ex viro: et vir non est creatus propter mulierē: s; mulier propter virum. Dixim⁹ hec oīa vt intelligam⁹ mulieres nō esse cōtēndas: q̄ ad imaginem dei create participes fieri possunt eterne vite.

De prerogatiuis virtutū quib⁹ mulieres floruisse compertū est. Cap. ij.

Olēt pleriq; mulieres a deo productas ad omne bonum ad omnēq; virtutem inhabitantes reputare. Quib⁹ in hac parte admirabiles laudes mulierū aperendas duxi. Que licz de multis cōmēdari possint: tamen quatuor precipue sunt illa: que in sexu mu-

liebri excellentissima sunt reperta.

Primum ē fortitudo et magnanimitas

Secundū pudicitia et honestas.

Tertium clementia et liberalitas.

Quartum deuotio et pietas.

Prima laus muliebris sex est de fortitudine et magnanimitate. Quis est nō miretur de his q̄ mulieres magnanimitate fortiterq; egerit? Et vt taceat de Judith: que caput Holofernis truncauit de Thamari massagetarū reginā superauit Lyri: vt refert Iustinus de

Pantaflea regina amazonū que in bellis troianis cū suis puellis pugnauit egit stupēda vt cōmemorat Frigidus

res de Semiramide assyrioz reginā q̄ vt Valerius asserit lib. ix. de ira et odore

deficiētē babylonē recuperauit: pulchre decorem capilloz in ordine redegit

Ad tot militia mulierum conuertendū est anim⁹: que pro xpi amore tenuissima tormenta passe tandem nec mori recūsauerūt. Longū quippe esset recensere singula. Propter que ecclesia sancta in oratiōe sic dicit ad deum: Deo qui inter cetera potentie tue miracula: etiam in sexu fragili victoriam martyri cōtulisti. Ambrosius de sancta Agnere affirmat q̄ tertio decimo āno etatis sue mortem perdidit et vitā inuenit: qñ scilz in vrbe maxima gloriozo martyriū migrauit ad celos. Ecclesia sponsum et cognatum cōuertit: et omnes pariter cōtēndas martyri sunt adepti. Rufina et Secūda due sorores fuerunt virgines romane: parentib⁹ clarissimis genite: q̄ ppe Valeriani imperatoris accusate q̄ ipse ne essent et capte ac tradite Donato pfecto: post multa verbera iussit Rufinā prius cedi. Quod videns soroz clamare cepit ad iudicem. Quid est q̄ soroz meam glorificas et me inhonoras? Tūdem post multa vtriq; illata tormenta ducte fuerunt in siluam in via cornelia ab vrbe roma miliario decimo in fundo qui vocatur Byreto. ibiq; Rufina capite trūcaf. Scōa percurit: et eorum corpa feris voranda linquit. Deniq;

De Imaginibus mulierum

Plantilla matrona in cuius p̄dio hoc factū est: vidit eas in visu sedentes gemmatas in thalamo: et dicitur sibi: Plantilla desine a flagitijs idoloz: et crede in xpm: et veni in p̄diū tuū: et corpa nra sepeli. Quod illa fecit. Multa percurrēda essent de Katharina: de Lucia: de Agatha: de Juliana: de Ursula: et vnde cum milibus puellis ei: et de reliquis que forti animo diros cruciatos pro xpo pati voluerūt. **¶** Secūda laus muliebris serus est de pudicitia et honestate. Inuēte sunt mulieres et quidez innumere: quae honestate et pudicitia cunctis rebz huius mundi p̄posuerunt. Susanna vt habetur Danielis. xij. c. pelegit moui falso criminata et accusata quae tenibus libidinosis consentire. Lucretia matrona romana: filio Tarquinii supbi vi cognita semetipam peremit. vt dicit Aug. li. 1. de ciui. dei. c. xix. Eufrosina domo patris relicta: viriliqz habitu sūpto: vsqz ad mortē incognita manēs in monasterio: habitu monachali induta: vrginitatē vsqz ad mortē prudentissime conseruauit: vt ponit in vitis patris. Et ne multis inuoz: mater dñi nostri iesu xpi virgo virginū nūcupat: quae oīs mundicie et calitatis speculū mūdissimū fuit: cuius exemplorū in presentē diē pene innumere iuueculē vrginitatē suā dño conseruarūt: vt nostra sanctissima clara: et alie etiā tēporibus nostris. Neqz aliter quae vana censerī pōt maloz hoīm sententia: qui aiunt mulierē nullā bonā: et vt poeta canit: Casta est quas nemo rogauit. Mentitur vtique: quā et nupte plurime: imo p̄ maiou parte viris suis fidem quā p̄miserunt inuolabiliter seruauit: et virgines deo dedicate: ac alie uirginitatē tenētes in sua pudicitia firmiter perseuerant. **¶** Tertia laus muliebris serus est: de clemētia et liberalitate. Mulier fuit regina Saba: que uenit a finibus terre ad Salomonē: et donauit ei cētū viginti talenta auri: et aromata multa nimis: et gemas preciosas: vt habetur. iij. Reg. x. c. Nota hic fm

Duguitio ē et Carholicōr Isidor. xvi. etymol. q̄ talētū est quoddā pondus: quod summū esse perhibet in grecis. Nā nihil est calculo min⁹: nihil talētō maius. Cuius variū apud diuersas gētes pōdus habetur: Nā apud romanos talentū est septuaginta duarū librarū: sicut Plautus ostēdit: quod duo talenta esse dicit cētū quadraginta quattuor libras. Sed est talentū minus: id est quinquaginta librarū. Et mediū vt dictū est septuaginta duarū. Et summū centū viginti librarū. Accipiendo ergo talentū minus: centū viginti talēta faciunt sex milia libras. Apparet ex hoc quod libera lis fuit p̄notata regina. Valerianus maximus li. iij. in rubrica de liberalitate. et Titus liuius li. ij. de scdo bello punico Paulay canusina cōmēdat: quā mulier illa clara diuitijs romanos oēs qui de clade cannensi canusinū fugerant circa decē milia ciuiū romanorū solū menibz ac tectis a canusinis receptos: p̄p̄is sumptibz frumento veste et viatico iuuauit. Eadem⁹ insup quotidie muliez elemosynis: tot pauperes: tot religiosos: tot medicātes sustentari. De sc̄ta Paula romana hiero. ita scribit in epitaphio suo. Postq̄ vir mortu⁹ est: ita eū planxit: vt p̄p̄ie ipa moreret: ita se cōuertit ad dei seruitutē vt mortē eius videre optasse. Quid ergo referā ample et nobilis dom⁹: et quodā opulētissime oēs pene diuitias in pauperes erogatas. **¶** Quarta laus muliebris serus est de deuotione et pietate. Tēpore nāqz persecutionis xpianorū mulieres cōfessoribus sanctis ministrabant necessaria vite: et martyriū corpora sepeliebant. An ecclesia dicit in officio sancti Andree. Maximilla xpo amabilis tulit corpus apostoli: et optimo loco cū aromatis sepeliuit. h̄ Maximilla vxor fuit Egee Druisana mater pauperū: Jobem euāgelistā apud Ephesum hospitio deuotissime recipiebat: quā et ipe a mortuis suis meritis resuscitauit. Lucina romana corpus martyris Sebastiani iuētis

De timore iudiciorum.

tradi procuravit sepulture. Et omittis alijs: mulieres inqt. Marcus vl. c. eme-
rāt aromatayt veniētes yngerēt iesus.
Quanta autē ad cultū dei sit cōmuniter
mulierū deuotio experiētia magistra re-
rū hoc manifestat. Magnus ergo in ce-
lis erit numerus mulierū: q̄ simul cum
ip̄o gaudebunt in delitijs paradisi.

¶ De mulierum excessu et reprehēsi-
bi li ornatu.

Capit. iij.

Mulieres quas tā ample lau-
dibus hucusq; p̄secuti su-
mus: in hoc mysterio rep̄hē-
sibiles arguēdasq; ostēdas:
qm̄ hodierna die p̄pter ex-
crescētes vanitates suas cominat nos
bis altissim⁹ deus p̄ Esaiā p̄phetā suū
iij. c. Pro eo q̄ eleuate sunt filie syon:
ambulauerūt extenso collo: et nutibus
oculorū ibāt: et plaudebāt et ambulabāt
et pedib⁹ suis cōposito gradu icēdebāt:
decaluabit dñs verticem filiarū syon:
et dñs crinē earū nudabit. In die illa au-
feret dñs ornamentū calciamentorū: et lu-
nulas et torques et monilia et armillas et
intras et discriminalia et perichelides et
murenulas et olfaktorū: et inaures et
anulos: et gēmas in fronte pendētes: et
mutatorū palliolarū lireaminarū acus
et specula et syndones et vittas et theri-
stra. Et erit p̄ suam odore fetore: et pro-
zona funiculus: et p̄ crispāri erine calui-
tiū: et p̄ fascia pectorali ciliacium. Pul-
cherrimi quoq; viri tui gladio cadent
et fortes tui in p̄lio. Et merebūt atq;
lugebūt porte ei⁹: et desolata in terra se-
debit. ¶ Dicēdū itaq; est in hoc myste-
rio quare mulierū ornat⁹ rep̄hensibilis
est et erosus deo. Et ad hoc possunt assi-
gnari quattuor precipue et principales
rationes.

Prima dicitur additionis.

Secunda purificationis.

Tertia intentionis.

Quarta inhonestatiōis.

¶ Prima rō quare mulierū ornat⁹ est re-
p̄hensibilis dicitur additionis. Excedūt q̄-
dam in hoc: q̄ addere satagūt opificio

dei. Nā breuitati corporis imo diuēti-
ti stature adinueniūt alias caligae: q̄
calciātes videntur stature magne. De
fectui capilloz addūt capillos adulter-
rinos et extraneos. Color faciei super-
addunt cerusa: et alia feda fucamenta.

¶ De quibus dicitur de conse. dist. v. c. fucare.

¶ Secunda ratio quare mulierū ornat⁹
reprehensibilis dicitur purificationis.

¶ Tertio dicitur quod minores et popula-
res equari se maioribus et principibus
sunt. Compertū vtiq; est q̄ quidā ven-
didit vinū et bibit aquā vt manicas ser-
ricas emeret vroni. Nō licet artificia vel
agricole vronē inducere preciosis et deu-
catis vestibus: maxime dñi possibilitas
abest. Sz diebus istis in quolibet gra-
du homines corrupti sunt. Nā in tanta
excreuit ornamētōz pompa: vt necesse
sit amplissimas dotes filiabus nubili-
bus dare. Ob quā causam ille q̄ plures
habet filias: vir vna potest nuptiū tra-
dere. Si vna nubat: alii vel in domo re-
manent: vel non propter deū: sed quia
vi moniales fiunt. Taceo sagitta que
sequitur ex his. Dicit Hiero. ad Eusto-
chiū. Pudet dicere quōd quotidie vni-
gines ruāt: quātas de suo gremio per-
dat mater ecclia: super quot sydera su-
perbus inimicus ponat thronū suū: quot
petras excauet vt habitet coluber
in foraminib⁹ earū. Videas plerasq; vi-
duas anteq̄ nuptas: et infelicē p̄senti-
tiā mēta tñi veste p̄gere: quas nulli
tumor vteri et infantū prodiderit vagi-
tus: erecta ceruice et ludēribus pedib⁹
incedunt et c. ibi. Non reprehēditur non
dānam⁹ decētē ornatū: q̄ vt inqt Aug⁹
xij. di. c. q̄sq;. Quid loco et tpi et p̄sonis
cōueniat attēdēdū est: ne temere sagi-
tia reprehendam⁹. Sz cur tot expense
fiunt vbi non debent: imo vbi cōmodē
fieri non possunt? Si fiunt inq;: quō
fieri nō p̄nt? Siūt fiūt: sed vñ acquirunt
pecunie? Veu heu infelix tēporū horū
conditio. Xp̄iani oēs iusticia veritatē
obliti extenderūt iam manus suas ad
fraudes: ad deceptiones: ad rapinas

ad impia & turpia lucra: ad contractus prohibitos: & vfuras publicas. Vir vnus reperit de mille q̄ vt acq̄rat & thefaurizet & cōfciētā non inficiat. Tertia rō quare est reprehēfibilis mulier: ornatus dicit intētionis. Nam poſito q̄ fm ſui ſtat̄ decētā mulieres ſe ornent: tñ que inueniant in tali ornatu intētionē h̄re vt viroz aspiciētū animos ad ſui ſcūp̄ſcentiā illiciūt cū hoc ſit p̄ charitatē dei et primum: etiā ſi nō ſequat alicuius ruina mortaliter peccāt: q̄ est ibi propt̄ie & p̄ ſcandalū actiū et mortale: fm Tho. ij. ij. q. xliij. ar. iij. & iij. De talibus ſic ſe ornantibz dicit Hiero. ad ſaceras virgines de continētia virginali. Impudiciſſimū mulierū affectū ſemper in lapidibz: ſemp in gēmis: ſemp i ornāmētis extriſecis gl̄iam ponit. Nō ſufficit eis libido innata nature: ſ; occaſione nē querūt explende libidinis. Affectāt p̄culdubio vt oculi viroz aurū cōremplantez gēmas: tandē figant in faciē vt furuius oculoꝝ ſuoz nutibz facilius incitēt ad libidinofuz incēdiū. hec ille. Si ſo alique ſe ornant p̄pter iactātā & vanā gl̄iam ibi conſtituētēs ſinē ſuū vltimū: magis diligētēs illā gloriā q̄ ſalutē anime ſuē: vel gloriā eternā: parate facere cōtra p̄cepta dñi vel eccleſie vt poſſint conſeq̄ illam laudem: ipſe adhuc mortaliter peccant. Si autē id faciant vt virū a concupiſcentia retrahant aliarū mulierū: nullū ibi tunc erit peccātū. Sed quis intētionē ſe ornatiū cognoscere pōt niſi deus? Pro maiori ſiquidē parte hoc ſolet eſſe mulierū ſcutū: vt aſſerant ſe ornare intētionē placendi viroz ſuis. Si verū dicunt: bene eſt. ſi autē: imputetur eis. Quarta ratio quare eſt reprehēfibilis mulier: ornatus dicitur inhoneſtatiōis. Decet namq; mulieres honeſte loqui: honeſte incedere: honeſte conuerſari: honeſte deniq; ſe ornare: quia honeſtas extrinſeca mentem oſtendit pudicaz. Inquit enim Ariſt. li. i. ſ. r̄hero. Operū ſigna habitus ſunt. Et iij. Ethico. Unuſquiſq;

qualis eſt: talia dicit & operat: & ſe viuit. Et ſapiens Eccli. xix. Amictus corꝝ poſit: & riſus dentium hominis incefus enūciat de illo. Cū igit̄ multe ſint mulieres inhoneſte ſe ornātes: nō pōt de inhoneſtate non vituperari. De ſunt que denudāt pectus: oſtēdūt collum: & diſcooperiūt brachia: ludūt cū oculis: loquunt ſcurrilia & ocioſa. De quibus Hiero. ad matrē & filiā ait: Palliolum interdū cadit: vt cādidos nuder humeros. Et ad Furia idē inq̄t: Aut loquēdū nobis vveſtiti ſum: aut veſtiendū vt loq̄mur. Lingua p̄ſonat caſtitatē: et totū corpus p̄fert impudicitā. Arbiroz ego m̄lita exornare poſſe mulieres ſicut honeſtatem. Vinc et tibi qui vroz ducere cupis audeo dicere illud qd̄ Hierony. ſcribit ad demetriadem virginez. Illa tibi ſit pulchra: illa amabilis: illa habēda pro ſocia: que neſcit ſe eſſe pulchram: que negligit forme bonum: et procedens ad publicum non pectus et colla denudat: nec reuocato pallio ceruices aperit: vir vno oculo: qui vie eſt neceſſarius patenter ingreditur. Et recte hec aſſerit: quia vbe illi qui vane vroz incurrit commercium. Adulta eſſent de huiusmodi exceſſibus enarrāda: que breuitatis cauſa relinquimus. Ad tamen concludimus q̄ mulierū publicas pompas deus guerris et alijs tribulationibus domat. A quibus nos liberet ip̄e qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

De iudicio dei cōtra fetidos sodomitas.

Sermo. ix.

Almo trepidāri cordeq; gelido cōmemorandum eſt a nobis quid egerit robuſta manus excelsi dei cōtra homines sodomitas. Nam temporibus noſtris maxima chriſtianoꝝ rum multitudo heu heu vicioꝝ sodomitico periclitatur. Neq; ſcelus tam neꝗphandiffimum ſilentio eſt pretereundum: quinimmo acriter inſiſtendum eſt

ll n